Lekcja 19

Temat: „Ja, żołnierz poeta…” – Krzysztof Kamil Baczyński „Pokolenie”.

LIVEWORKSHEETS

KRZYSZTOF KAMIL BACZYŃSKI „POKOLENIE”

Wiatr drzewa spienia. Ziemia dojrzała.
Kłosy brzuch ciężki w górę unoszą
i tylko chmury – palcom czy włosom
podobne – suną drapieżnie w mrok

Ziemia owoców pełna po brzegi
kipi sytością jak wielka misa.
Tylko ze świerków na polu zwisa
głowa obcięta strasząc jak krzyk.

Kwiaty to krople miodu – tryskają
ściśnięte ziemią, co tak nabrzmiała,
pod tym jak korzeń skręcone ciała,
żywcem wtłoczone pod ciemny strop.

Ogromne nieba suną z warkotem.
Ludzie w snach ciężkich jak w klatkach
krzyczą.
Usta ściśnięte mamy, twarz wilczą,
czuwając w dzień, słuchając w noc.

Pod ziemią drążą strumyki – słychać –
krew tak nabiera w żyłach milczenia,
ciągną korzenie krew, z liści pada
rosa czerwona. I przestrzeń wzdycha.

Nas nauczono. Nie ma litości.
Po nocach śni się brat, który zginął,
któremu oczy żywcem wykłuto,
któremu kości kijem złamano;
i drąży ciężko bolesne dłuto
nadyma oczy jak bąble – krew.

Nas nauczono. Nie ma sumienia.
W jamach żyjemy strachem zaryci,
W grozie drążymy mroczne miłości,
własne posągi – źli troglodyci.

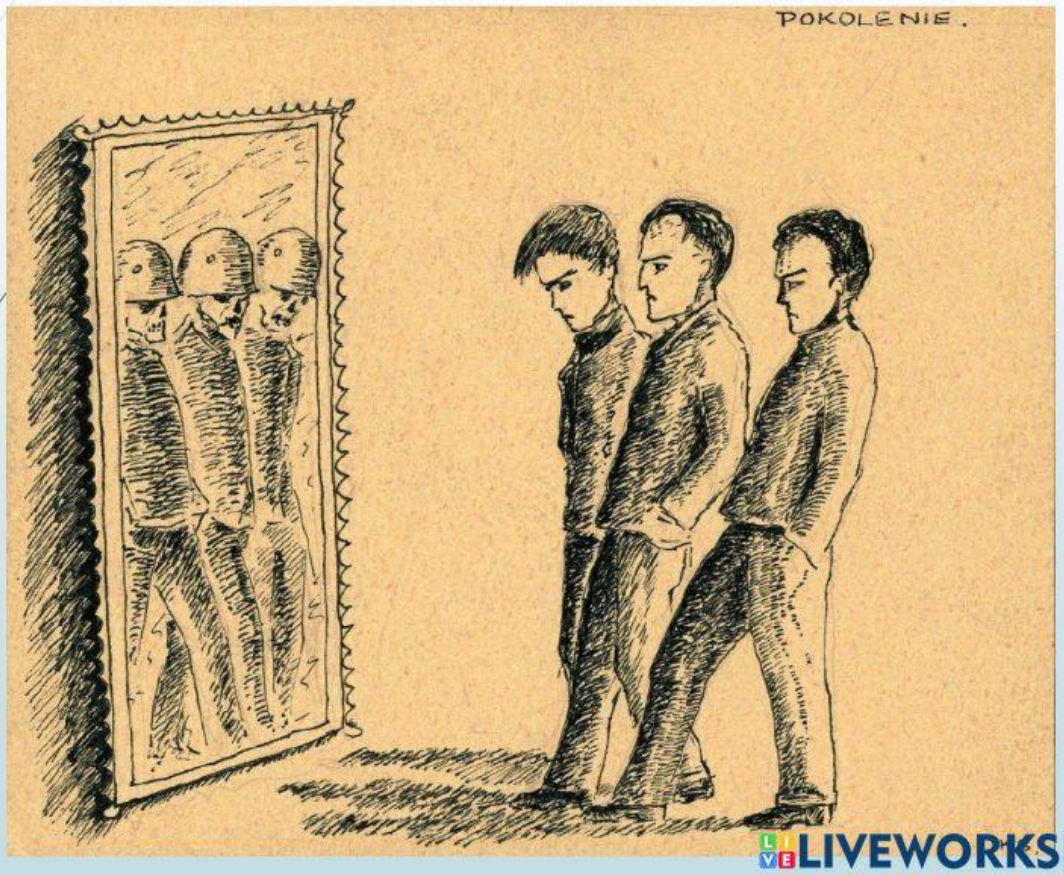
Nas nauczono. Nie ma miłości.
Jakże nam jeszcze uciekać w mrok
przed żaglem nozdrzy węszących nas,
przed siecią wzdętą kijów i rąk
kiedy nie wrócą matki ni dzieci
w pustego serca rozpruty strąk.

Nas nauczono. Trzeba zapomnieć,
żeby nie umrzeć rojąc to wszystko.
Wstajemy nocą. Ciemno jest, ślisko.
Szukamy serca – bierzemy w rękę,
ale zostanie kamień – tak – głaz.

I tak staniemy na wozach, czołgach,
na samolotach, na rumowisku,
gdzie po nas wąż się ciszy przeczołga,
gdzie zimny potop omyje nas,
Nie wiedząc: stoi czy płynie czas.
Jak oba miasta z głębin kopane,
popielejące ludzkie pokłady
na wznak leżące, stojące wzwyż,
nie wiedząc, czy my karty iliady
rzeźbione ogniem w błyszczącym złocie,
czy nam postawią z litości chociaż
nad grobem krzyż.
22 VII 43 r.

LIVEWORKSHEETS

Przyjrzyj się rysunkowi zatytułowanemu „Pokolenie”, wykonanemu przez Krzysztofa Kamila Baczyńskiego w 1940r. Zinterpretuj poszczególne elementy grafiki, a następnie zastanów się czy może on stanowić ilustrację do wiersza.

LIVEWORKSHEETS

1. Wybierz spośród podanych określenia, które można odnieść do wiersza „Pokolenie”.

UNIWERSALIZM, PROFETYZM, WITALIZM, KATASTROFIZM, TYRTEIZM, FATALIZM

2. W wierszu występuje podmiot liryczny zbiorowy? O czym to świadczy?

.....

3. Jaki zabieg literacki zastosował Baczyński w swoim wierszu, przywołując Homera? Co o poecie mówi takie nawiązanie?

.....

4. Wynotuj po jednym przykładzie z utworu oddziałującym na podane zmysły czytelnika. Sformułuj wniosek na temat takiego doboru słownictwa i efektu, jaki dzięki temu uzyskał poeta.

Zmysł	Wyrazy
wzrok	
słuch	
dotyk	
węch	
smak	

LIVEWORKSHEETS

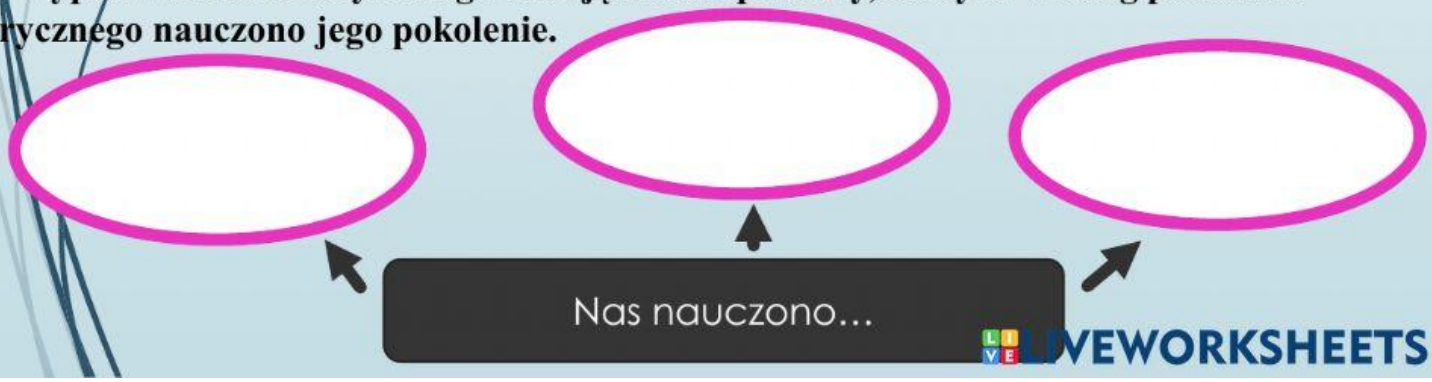
➡ **5. Uzupełnij tabelę dotyczącą środków stylistycznych i funkcji, jaką pełnią w tekście.**

Przykład z tekstu	Środek poetycki	Funkcja
[...] Ziemia dojrzała Ziemia [...] / kipi sytością		
Nas nauc zono [...]		
[...] kipi sytością jak wielka misa [...]		
[...] z warkotem.		

6. Jak rozumiesz sformułowanie „Ludzie w snach ciężkich jak w klatkach krzyczą”? W jaki sposób ta metafora opisuje rzeczywistość wojenną?

……

7. Wypisz wiersza Baczyńskiego umiejętności i postawy, których według podmiotu lirycznego nauczono jego pokolenie.

LIVEWORKSHEETS

WIERSZ DZIELI SIĘ NA 3 CZĘŚĆI. NA PODSTAWIE TEKSTU UZUPEŁNIJ TABELKĘ:

I CZĘŚĆ	obejmuje strofy I-V	
II CZĘŚĆ	obejmuje strofy VI-IX	
III CZĘŚĆ	X STROFA	

Pokolenie Baczyńskiego jest więc tekstem sumującym tragiczne doświadczenie młodej [ ] czasu wojny. Rysuje się ono nie bezpośrednio ale poprzez ciąg metafor wprowadzających nastrój grozy i [ ] Przeświadczenie o nieuchronności końca, o braku alternatywy jest rzeczywiście ogromne. Dla młodych ludzi [ ] jawiła się bowiem jako katastrofa ostateczna. Inaczej postrzegali ją poeci starszego pokolenia, oswojeni z niejednym szaleństwem dziejów.

WSTAW ODPOWIEDNIE ŚRODKI STYLISTYCZNE:
***EPITETY *PORÓWNANIA *METAFORY *ANAFORA**

	„głowa obcięta strasząc jak krzyk"
	„brzuch ciężki"
	„krew nabiera w żyłach milczenia"
	„Nas nauczono"

LIVEWORKSHEETS